

PROJEKT NR 95/2024

Projekt

Projektodawca: Burmistrz Miasta Bielawa,
Sporządzający: Ośrodek Pomocy Społecznej w
Bielawie

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ BIELAWY**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 176 pkt. 1 art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2024 r. poz.177 ze zm.)

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

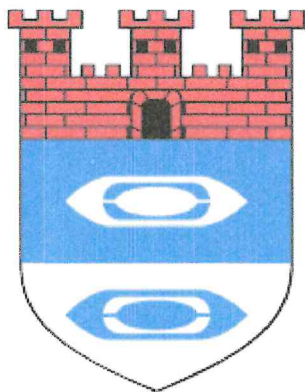
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bielawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2025 roku.

RADY MIEJSKIEJ BIELAWY
Alicja Jank
WRÓCIŁA

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Bielawy
z dnia ..... 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025 – 2027

Bielawa 2024 r.

I. Wprowadzenie.....	2
II. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.....	2
III. Organizacja wsparcia rodziny.....	5
IV. Zasoby instytucjonalne.....	7
V. Analiza SWOT.....	8
VI. Odbiorcy.....	10
VII. Zadania.....	11
VIII. Realizatorzy Programu.....	14
IX. Źródła finansowania.....	15
X. Zakładane efekty realizacji Programu	15
XI. Monitorowanie i ewaluacja.....	16
XII. Wnioski i rekomendacje.....	16

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”.

Preambuła do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

I. Wprowadzenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 powstał na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program dostosowany jest do tego aby nieść przesłanie preambuły ustawy, a jego główną przesłanką jest doskonalenie dotychczasowej współpracy pomiędzy partnerami działającymi na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, rodzin dysfunkcyjnych i wieloprotblemowych. Interdyscyplinarna praca z rodziną w środowisku, popularyzowanie inicjatyw kulturowych i edukacyjnych ma doprowadzić do wzmocnienia i reaktywacji jej podstawowych funkcji. Utworzenie spójnego systemu i konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współudziale innych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny ma za zadanie wzmocnienie zasobów rodzin poprzez systematyczne doskonalenie metod pracy z rodziną, a także wprowadzanie nowych form pracy w zależności od sytuacji i potrzeb rodzin naszej Gminy.

II. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.

Bielawa jest gminą miejską położoną w województwie dolnośląskim, w powiecie dzierzoniowskim. Według danych z dnia 31 października 2024 roku miasto zamieszkiwało 26 486 osób. Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Bielawa realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie. Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać

wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Tabela 1. Główne powody przyznawania pomocy w latach 2021 – 2023.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej	Rok 2021 liczba rodzin	Rok 2022 Liczba rodzin	Rok 2023 Liczba rodzin
Bezrobocie	67	76	69
Niepełnosprawność	273	209	212
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	34	40	28
Długotrwała choroba	209	194	184
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	3	12
Alkoholizm	64	71	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Bielawa

Dane, które opierają się głównie na ilości osób korzystających z pomocy finansowej nie są w stanie w pełni scharakteryzować ciężaru opisywanych dysfunkcji z jakimi zmagają się rodziny.

Tabela nr 1 wskazuje na zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy finansowej tut. OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych. Wpływ na tą sytuację ma realizacja Programu Rodzina 800 Plus, ponieważ dzięki świadczeniu, rodziny pozyskały wsparcie finansowe.

Szczególnie wymagające pomocy są rodziny, w których notuje się występowanie kilku problemów jednocześnie. Pod tym względem najczęściej diagnozuje się współwystępowanie problemu przemocy, uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, niepełnosprawności co jest źródłem

dysfunkcji w sferze opieki i wychowania małoletnich dzieci.

Dysfunkcje rodziny przyczyniają się do nieprawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży, niskiej samooceny, zaniedbywania nauki oraz demoralizacji. W tym miejscu warto odnieść się do ilości wszczętych procedur "Niebieskie Karty".

Tabela 2. Liczba prowadzonych procedur "Niebieskie Karty".

Rok	Liczba prowadzonych procedur "Niebieskie Karty"
2021	82
2022	69
2023	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Bielawa

Przedstawiona statystyka wskazuje, że skala problemu utrzymuje się i w związku z tym rozwój interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin jest priorytetowym działaniem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej.

Wsparcie rodziny w formie przydzielenia asystenta rodziny oraz współpraca przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze daje gwarancję przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W sytuacjach szczególnych z uwagi na dobro i bezpieczeństwo dziecka, po wyczerpaniu wszystkich środków pomocy rodzinie występuje konieczność zapewnienia dziecku niezwłocznej ochrony.

Poniższa Tabela przedstawia dane dotyczące dzieci z terenu Gminy Bielawa umieszczonych na podstawie zarządzenia sądu rodzinnego w pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rok	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej
2021	120
2022	113
2023	120

Gmina Bielawa współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

III. Organizacja wsparcia rodziny.

Od 2012 r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest odpowiedzialny za organizację pracy z rodziną. W systemie pomocy społecznej funkcjonuje nowe ogniwo pomocy w osobie asystenta rodziny, przyznawanego rodzinom doświadczającym problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 10 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz założonymi celami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielawie, na lata 2013 - 2015 przy Ośrodku Pomocy Społecznej z dniem 01.03.2013 r. został utworzony Zespół ds. Asysty Rodzinnej. W skład ZAR obecnie wchodzi 7 pracowników: 4 pracowników socjalnych z czego 1 pełni funkcję koordynatora Zespołu, 3 asystentów rodziny.

Zespół do Spraw Asysty Rodzinnej świadczy kompleksową pomoc rodzinom będącym w kryzysie lub zagrożonym kryzysem. Na mocy w/w ustawy, zgodnie z art. 8:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;

2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina niewyrażająca chęci współpracy z asystentem może zgodnie z ustawą zostać zobowiązana do pracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Widać tendencję wzrostową do wykorzystywania tego instrumentu pomocy, co odzwierciedla się w liczbie rodzin zobowiązanych przez sąd do podjęcia pracy z asystentem rodziny. Takie podejście nie zawsze wpływa dobrze na współpracę, może powodować również niewydolność systemu w tym obszarze, ponieważ liczba asystentów rodziny nie rośnie proporcjonalnie do liczby potrzebujących rodzin.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny
2021	54
2022	56
2023	56

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie – opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny jest przydzielany na zasadach określonych w art. 11 pkt. 1 i 2 w/w ustawy. Asystenci rodzin we współpracy z pracownikami socjalnymi oraz przedstawicielami innych podmiotów w ramach wykonywania swoich obowiązków służbowych podejmują działania na rzecz rodzin, które borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki; konsekwentnie już od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki i działań nastawionych na pozytywne zmiany. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależą od zaangażowania rodzin, ich aktywności i potrzeby zmiany sposobu życia.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jest to program kompleksowego wsparcia dla rodzin, który obejmuje swoimi działaniami rzeczywistą i pełną pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Dodatkowo przewidziana jest również pomoc dla

kobiet w okresie ciąży (w tym powikłanej), porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

IV. Zasoby instytucjonalne.

Program Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 będzie służył realizacji gminnej polityki wspierania rodzin. W Gminie Bielawa funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Zasoby instytucjonalne Gminy Bielawa działające na rzecz dziecka i rodziny.

1. Żłobek Publiczny w Bielawie, ul. Grota Roweckiego 7
2. Żłobek Publiczny nr 2 w Bielawie, ul. Wolności 39
3. Przedszkole Publiczne nr 3 w Bielawie, ul. 3-go Maja 22
4. Przedszkole Publiczne nr 4 w Bielawie, ul. S. Żeromskiego 18
5. Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Augustianek, ul. Kopernika 2
6. Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne w Bielawie, ul. Parkowa 11
7. Przedszkole Niepubliczne z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Wolności 88
8. Sportowe Przedszkole Niepubliczne w Bielawie, ul. Klonowa 4
9. Niepubliczne Przedszkole Montessori z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, os. Włókniarzy 11
10. Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Waryńskiego 50
11. Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Bielawie, ul. Ludowa 11
12. Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. J. Tuwima, os. Włókniarzy 10
13. Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. J. Tuwima, ul. Brzeźna 48
14. Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi im. Polskich Olimpijczyków w Bielawie, ul. Gen Grota Roweckiego 6
15. Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi im. Polskich Olimpijczyków w Bielawie, ul. Parkowa 1
16. Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bielawie, ul. Szkolna 5

17. Zespół Szkół Społecznych Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Bielawie, ul. Żeromskiego 1
18. Zespół Szkół Cechu Rzemiosł Różnych, w Bielawie, ul. Polna 2
19. Zespół Szkół i Kształcenia Zawodowego w Bielawie, ul. Żeromskiego 41
20. Szkoły Niepubliczne w Bielawie, ul. Wolności 105
21. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Dzierżoniowie, ul. Nowowiejska 74
22. Filia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Bielawie, ul. Wolności 109
23. Niepubliczna Poradnia Pedagogiczna w Bielawie, ul. Piastowska 18/S1
24. Niepubliczna Szkoła Podstawowa Auxilium w Bielawie, ul. Piastowska 18/S1
25. Świetlica Środowiskowa przy Parafii WNMP w Bielawie, ul. Wolności 130,
26. Chrześcijańska Misja Pomocy Ludziom Uzależnionym „Nowa Nadzieja” Bielawa, ul. Nowobielska 5
27. Komisariat Policji w Bielawie, ul. Bolesława Chrobrego 14
28. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Dzierżoniowie, ul. Świdnicka 51
29. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, ul. Piastowska 1
30. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Ananas” w Bielawie
31. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielawie, Pl. Wolności 1
32. Zespół Interdyscyplinarny w Bielawie, ul. 3 Maja 20.

V. Analiza SWOT.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

1. Czy obecne zasoby Gminy stanowią silną czy słabą stronę, tzn. czy są czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
2. Jakie szanse i zagrożenia dla Gminy płyną z jej kontaktów z instytucjami współpracującymi na rzecz bielawskich rodzin?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY BIELAWA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• znajomość zasobów środowiska lokalnego, • funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, • wolontariat przy OPS Bielawa, • oferta Ośrodka skierowana do rodzin w kryzysie • poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin, • działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, • dobrze wykształcona kadra, profesjonalizm, • otwartość na współpracę, • dobre wyposażenie szkół w materiały dydaktyczne, pomoce naukowe oraz sprzęt multimedialny, • powstanie sklepu socjalnego, • powstanie jadłodzielni, • wystarczająca ilość sieci placówek ochrony zdrowia, • funkcjonowanie stołówek szkolnych, • wskaźnik zatrudnienia asystentów rodziny • realizacja Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, • praca z rodziną poprzez monitoring i diagnozę sytuacji rodziny, • punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, GKRPA, • świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, • kluby profilaktyczne, • realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty, • Zespół Interdyscyplinarny • otwartość samorządu lokalnego na dialog ze społeczeństwem, • coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego, • wczesna interwencja kryzysowa.	• ubóstwo, • słabo rozwinięta idea samopomocy, • brak aktywności w zakresie organizacji grup samopomocowych, • brak rodzin wspierających na terenie Gminy, • niska aktywność społeczno - zawodowa ze strony osób korzystających z pomocy społecznej, • zbyt mała ilość propozycji spędzania wolnego czasu dla młodzieży starszej zagrożonej demoralizacją, • wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, • wyuczona bezradność rodzin korzystających z pomocy (wzorce wielopokoleniowe). • mała ilość rodzin rodzinnej pieczy zastępczej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• stworzenie zespołów problemowych, • możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, • możliwość pozyskiwania sponsorów, • realizacja programów profilaktycznych wspierających zdrowy styl życia, • wspieranie rodzin przez asystentów rodziny, • instytucja „rodziny wspierającej”, • funkcjonowanie placówek świadczących pomoc we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka, • prowadzenie programów rozwijających umiejętności wychowawcze skierowane do rodziców, • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników służb społecznych.	• coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin (alkoholizm, przemoc domowa, narkomania), • niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego) • większa skala zjawisk niepożądanych, • niepodjęcie działań zmierzających do wdrażania programu, • niska aktywność zawodowa i społeczna wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej, • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, • obawy przed podjęciem współpracy rodziny z instytucjami, • rozpad związków, • demoralizacja dzieci i młodzieży.

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników OPS w Bielawie oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Bieżący monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną oraz występowania problemów pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń. Cieszy fakt, że w Gminie Bielawa dominują mocne strony, których posiadanie daje realną perspektywę by eliminować słabe strony i zagrożenia.

VI. Odbiorcy.

1. Bielawskie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu prawidłowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zagrożone wykluczeniem społecznym, marginalizacją społeczną.
2. Rodziny biologiczne, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej zamieszkujące na terenie miasta Bielawa.
3. Kobiety w ciąży i rodziny w ramach ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

VII. Zadania.

1. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny :

Rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu bielawskich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo– wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Wzmacnianie ekonomicznej funkcji rodziny.

Działania :

1.1 Udzielanie wsparcia finansowego dla rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku.

1.2 Realizowanie pomocy w formie wypłaty jednorazowego świadczenia przyznawanego na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

1.3 Realizowanie pomocy w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego

1.4 Realizowanie pomocy w formie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami

1.5 Realizowanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych, dodatku osłonowego

1.6 Realizowanie programów żywnościowych

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
- Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia przyznawanego na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego.
- Liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

- Liczba osób/ rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego.
- Liczba osób/ rodzin korzystających z dodatku osłonowego.
- Liczba dzieci i rodzin objętych programami żywnościowymi.

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Działania:

- 2.1** Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba.
- 2.2** Rozwijanie obszaru pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk niekorzystających z pomocy asystenta rodziny.
- 2.3** Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz wzmocnienie pozycji asystenta rodzinnego w rodzinach wieloproblemowych .
- 2.4** Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem zapewnienia interdyscyplinarnej pomocy i podjęcie stosownych działań.
- 2.5** Współpraca z rodzinami, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej.
- 2.6** Zapewnienie dostępności konsultacji, poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.
- 2.7** Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba rodzin monitorowanych.
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną nieobjętych usługą asysty rodzinnej.
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
- Liczba rodzin objęta wsparciem, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej.
- Liczba udzielonych porad.
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

3. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działania:

- 3.1** Prowadzenie warsztatów i innych form pracy grupowej zwiększających kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów.
- 3.2** Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci.
- 3.3** Organizacja wsparcia wolontaryjnego realizowanego na rzecz dzieci i młodzieży
- 3.4** Promowanie rodzinnej integracji.
- 3.5** Indywidualne poradnictwo rodzinne.
- 3.6** Inicjowanie i tworzenie grup wsparcia.
- 3.7** Zapewnienie wsparcia rodzinom w ramach Programu „Opieka Wytchnieniowa”
- 3.8** Zapewnienie wsparcia rodzinom w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób uczestniczących w warsztatach i innych formach pracy grupowej podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze
- Liczba dzieci korzystających z zajęć do nich skierowanych
- Liczba dzieci w rodzinach, którym zapewniono pomoc wolontaryjną.
- Liczba spotkań/ wydarzeń ukierunkowanych na integrację rodzin
- Liczba rodzin objętych poradnictwem
- Liczba utworzonych grup wsparcia/ liczba uczestników
- Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Programu „Opieka Wytchnieniowa”
- Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego.

4. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy.

Działania:

- 4.1** Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.

4.2 Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój oraz postawę społeczną dzieci i młodzieży

4.3 Współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.

4.4 Realizacja programów i działań profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci i młodzieży.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba rodzin z problemem alkoholowym, w których wychowują się dzieci objętych wsparciem ZAR.
- Liczba rodzin z małoletnimi dziećmi korzystających z pomocy w których prowadzono procedurę Niebieskie Karty
- Liczba zrealizowanych programów/ spotkań z zakresu profilaktyki społecznej i zdrowotnej.
- Liczba zrealizowanych programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci i młodzieży.

5. Wzmocnienie potencjału kadrowego.

Działania:

5.1 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego.

5.2 Zapewnienie dostępu do superwizji pracy socjalnej.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach.
- Liczba pracowników objętych superwizją pracy socjalnej.

VIII. Realizatorzy Programu.

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie, jednak założenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Bielawa powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek podejmowania działań wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny

oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Placówki oświatowe,
- Kościół,
- Organizacje pozarządowe,
- Komisariat Policji w Bielawie.

IX. Źródła finansowania Programu.

Program wymaga zabezpieczenia źródeł stałych i doraźnych finansowania planowanych w perspektywie periodycznej. Do podstawowych źródeł finansowania należą:

- budżet gminy,
- inne fundusze zewnętrzne.

Szczegółowe planowanie wydatków na realizację Programu będzie odbywało się corocznie po uzyskaniu informacji o wysokości przyznanych środków na dany rok.

X. Zakładane efekty realizacji Programu.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, że ich sytuacja życiowa nie musi być trwała i może ulec stabilizacji.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- Szersze rozeznanie rodzin pod kątem ich dysfunkcji, funkcjonowania i potrzeb,
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,

- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie,
- Wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

XI. Monitorowanie i ewaluacja.

Realizacja działań podejmowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 będzie monitorowana i ewaluowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie. Gromadzone będą dane i informacje od podmiotów współrealizujących Program, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i działania pozwalające określić i wprowadzić ewentualne zmiany w Programie.

Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Z założenia może podlegać modyfikacjom w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Cele ewaluacji programu to:

- doskonalenie podejmowanych działań w ramach Programu,
- informacje o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją Programu,
- wzrost jakości Programu,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i jego efektami.

XII. Wnioski i rekomendacje.

Założenia niniejszego programu są konsekwencją realizacji poprzednio obowiązujących dokumentów oraz stanowią bazę zdobytych doświadczeń i aktualnej diagnozy środowiska lokalnego. Dokonana ocena Programu z poprzedniego okresu pozwala na stwierdzenie, że podejmowane dotychczas działania prewencyjne i naprawcze były trafne i wpisywały się w założone cele Programu. Dotychczasowe doświadczenia wskazują potrzebę doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych w zakresie aktualnej problematyki rodzinnej, jako istotny

element budowania systemu wsparcia. Kolejnym ważnym wnioskiem na dalszą potrzebę wzmacniania lokalnych rozwiązań systemowych służących rodzinie i dziecku jest wzmacnianie spójnego systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie. Dalszych wysiłków wymaga standaryzacja procedur, aby efektem podejmowanych działań była lepiej funkcjonująca rodzina, która we własnym zakresie potrafi rozwiązać własne problemy. Stan ten częściowo został osiągnięty, gdyż rodziny otrzymały kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie ciągle poszukuje nowych metod pracy z rodziną, których celem jest ożywianie aktywności i rozbudzanie potrzeb odbiorców Programu – rodzin, w szczególności z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bielawa na lata 2025-2027 jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi z gminy Bielawa.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ww. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z realizacji postanowień ustawy, ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy. Jest on propozycją działań zaradczych prowadzonych przez Gminę Bielawa do roku 2024 na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Działania te mają na celu umocnienie pozycji rodziny w społeczeństwie i umożliwienie pozostawania dzieci w środowisku naturalnym jakim jest rodzina.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielawie
Magdalena Szwej